



Тетяна **БОНДАРЕВСЬКА** народилася 26 жовтня 1961 року в с. Суха Кобеляцького району Полтавської області. Закінчила 10 класів Шенгурівської середньої школи, бібліотечний відділ Гадяцького культосвітнього училища. Працювала бібліотекарем, вихователем дитячого садка, педагогом-організатором, кореспондентом районної газети “Колос”. Нині – директор Літературно-меморіального музею-садиби Олесья Гончара. Друкувалася в газетах “Днепр вечірній”, “Колос”, “Зоря Полтавщини”, “День”, “Слово Просвіти”, “Літературна Україна” та альманахові “Рідний край”.

ЗІ “ЩОДЕННИКА” СІРОМАНКИ

Яка цікава річ – життя. Головне, бути кмітливим, і не доведеться нудьгувати. Я така собі сіра Мишка. Ну та що ж, якою долею вже Бог наділив... Я й не ремствую. Мишаче життя також має свої привабливості.

А взагалі вважаю, що основне – бути на вістрі подій. Тому щоденно забираюся до коморки і точу складені там газетки, книжечки. Яких тільки цікавинок не почерпнула. З деякими слововиливами абсолютно згодна. На інші маю свою думку.

А це якось перетрубила багатосторінкове відлуння життя місцевої громади. Там розповідалося і про події в лісовій спільноті. Лосі, зайці і навіть косолапі, які на Полтавщині

рідкісне явище, на арені подій. І завершення історії до душевного щему справедливе. Закортіло й мені побувати в тому лісі. Запаслася друкованим харчем та й майнула до омріяної місцинки. Мчалася чимдуж через степ, щоб Котові на очі не потрапити. Він же, як-не-як, мій безпосередній начальник. А я, в обхід котячої величності, рвонула до вищого керівництва.

Добігла до хащі, шурхнула під перший-ліпший кущик – і відсапуюсь та зусібіч спокійненько роззираюся. Невтішна картина переді мною. Ліс захаращений. Старі дерева височіють сухостоєм або ж звалені буреломами. Модного Явора чи Осокора не помітиш. А віковічні Дуби якісь у мохах та грибках. Чи тяжко хворі, чи маскуються, щоб не спіяли.

І рідко-рідко їх стало. Все більше американський кленок-самосій заповнює ліс. Його ж і не пиляють: користі з того мало...

Ну от, відпочила трохи й пішла в гущавину. Зустрічалися сестри-сіроманки. Пихатенько поглядали на мене, крізь зуби цідили своє “зрастуй” і шмигали в нірки. А там шурхотіли якимись папірцями та на комп’ютерній клавіатурі вистукували. Ну та Бог з ними. Мені б Зайця побачити. В отому тижневику, що схрумала, писалося, що він біленький і пухнастий, а головне, щиросердний. Може ж, вислухає і видасть охоронну грамоту від Кота. А ще в цьому Лісі, говорять, є Мудрий Лис. Якщо не брешуть, він може навіть матеріальну допомогу надати простим сіроманкам. А ми ж, степова мишва, можемо і таланти свої показувати. Он у моєї подружки церковної Миші син такі картини малює – залюбуєшся. Нещодавно головний Пацюк однієї з книжкових комор запросив розвісити оті витвори мистецтва в підпорядковому йому закладі, щоб усі бажаючі мали змогу полюбуватися талантом Самородка. Можливо ж, Лис завітають до нас. Таке малярство не може не сподобатися. Дивись, і фарб, а може, й полотна на картини подарує художнику. Бо він, як і всі миші, бідний.

Ото дійшла я до головної галявини. А там на високому пеньку саме сидить Мудрий Лис і з висока позирає. Привіталася я чемненько, та так покірненько запрошуюю його до нас у степ погостити. Аж тут несподівано і Добрий Заєць пристрибав. Тільки-но мене уздрів, відразу так ехидненько і якось аж хижо: “Ага! Це та Миша, яка ще й пише, а не лише читає”...

Лис дав виговоритися Зайцеві. А по тому розповів мені про свою надмірну зайнятість більш важливими справами, аніж степ. І пообіцяв, якщо випаде вільна хвилинка, непримінно загляне в наші пенати.

Розвернулася я, не солоно хлещучи, та й побрела додому. А по дорозі зайшла до давньої подруги, з лісових мишей. Її натуру не зачепив вірус пихатості. Переговорили ми з Аїдою (так звали подругу) багато про що. Згадали і про Мудрого Лиса та Доброго Зайця. Виявляється, візити вони здебільшого наносять удвох. От нещодавно прикалабок до однієї нірки відремонтований з помпезністю відкривали. Обидва були, говорили вишукано про роботу на благо суспільства і по черзі позували фотографу Тхору. Після такої неординарної події попрямували до трапезної полянки. Хазяїн нори “виставлявся”. Їли, пили, у вічній любові та вірності один одному клялися. Навіть польку-бабочку танцювали.

Заночувала я в Аїди. Гнітучі сни звечора чорною пеленою тисли на мене. А під ранок розвіялися. Прокинулася я з новими силами і надіями на краще майбутнє.

По дорозі до рідного степу міркувала: все влаштується. Лис із Зайцем водитиме дружбу, доки той йому дорогу не перейшов. А потім залишить від косоокого лише хутро та кістки. А одного пана легше терпіти.

Мишка Сіроманка

МІЙ ДРУГ АРНОЛЬД

*Сміх людський – яке це чудо!...
Який дар природи!...*

О. Гончар. Щоденники, 01.02.1968 р.

Цей день був для мене дуже нелегким: робота не клеїлася, “на килим” викликали... Втомлена йду до автозупинки. В голові – каша: як розподілити мізерну зарплатню, щоб і за комунальні послуги розрахуватися, й на харчі лишилося. А ще черевики в сина розлізлися – пора нові справити...

Думки зовсім покинули мене грішну, коли забачила, скільки народу очікує на транспорт. Хоч би “влізти”!

Під’їжджає маршрутний “Ікарус”. Люди, пихкаючи, активно “працюють ліктями”, проштовхуються до салону. Поде-не-де зчиняються сварки. Не зважаю – досягаю мети. Нарешті і я дивлюся на зимову вулицю через віконне скло автобуса. Щоправда, стою на мізинцеві правої ноги. А все ж – їду. Поруч зі мною “висить” маленька сухорлява жіночка. Ця, мабуть, і підлоги ногами не торкається. Правою рукою тримається за поручні. Ліве її плече, під вагою величезної валізи, поникло вниз. Така кошача поза в цієї бідолахи. На кожній наступній зупинці її тіло розкачує. І все ж – розташування свого не міняє.

– Романове! – оголосив водій. Усіх при зупинці похилило вперед, потім – назад. У Романовому вийшла одна юнка. А в салон пропхалося з десяток пасажирів. Рушили. Та гамір біля вхідних дверей не вщух, а перемістився хвилиною до середини, саме туди, де стою я. І тут – уздріла об’єкт загального невдоволення. Пишнотіла жіночка завзято проштовхувалася в тісняві. Зупинилася, перевела подих і з новими силами приступила до штурму щільної стіни людей. Під град її штовхань потрапила і “вісячка кішечка”.

– Не штурляйся! – заволатала та.

– Чи й не цяця! На таксі їзди, щоб до тебе

не торкалися, – парирувала розпашіла тітонька.

– Цяця чи не цяця, а в мене в валізі яйця. Не доведи, Господи...

Чого там не повинен був допустити Господь, почути не встигли. Бо “атакуюча” завещала:

– Ой, ненько, панчохи мені порвала своєю валізою. Бачить, що тісно, і зі своїми яйцями вперлася в автобус.

– Чого ти верещиш, мов недорізана свиня?! – отримала у відповідь.

– А ти гавкаєш, як собака, – не здавала позиції опонентка.

... Звідкись із задніх сидінь несподівано пролунав соковитий чоловічий баритон:

– А це вже зайве. Для чого так собак ганьбити? От у мене – пес Арнольд, розумниця.

Від несподіванки обидві жінки заціпеніли. Решта пасажирів також принишкли. А чоловік повагом повів мову далі:

– Отож, буває, посваримося з дружиною. Ходжу за нею, прошу: “Вибач”. А у відповідь: “Гар-р-р!” За мною невідступно крокує Арнольд, виляючи хвостом. Коли йому набридає ця марна трата часу, він дружньо говорить: “Хазяїне, не чіпай. Перекипить – сама прибіжить. Ще і в щоку лизатиме”. І справді. От розумний собака. Йому б у дипломати.

Одного разу, не пам’ятаю вже з якої нагоди, трішки пригубив на роботі. До будинку добрався. І там, як на гріх, забув, у якому під’їзді живу. Годин три отак кружляв, задравши голову на вікна, доки не вздрів в одному своїх: Арнольда і дружину. Швиденько

піднімаюся на поверх, відкриваю двері. А в квартирі – абсолютна тиша. Тобто дружина не реагує на моє повернення після важкого робочого дня до рідної домівки.

Я їй говорю: “Привіт. Щось я зголоднів”. А вона: “Де волочився до дванадцятої ночі, туди і йди”. І демонстративно, окинувши мене зневажливим поглядом, попрямувала в спальню.

Гірко стало на серці. Все життя для неї, невдячної. Ну, затримався трішки...

Таким невтішним здалося мені це горе. Тут у коридор, де я тупцявся на місці, притримуючись за стіну, вийшов Арнольд. Посадив мене на пуфик, роззув, повів у кухню та й говорить: “Як я за тобою скучив. Зараз подам вечерю. Ти більше так довго не затримуйся, бо ж хвилююся, чи нічого не трапилося. Часи такі настали...”

Нагодував мене пес, ліжко постелив: “Відпочивай, рідненький”.

З того часу біжу додому галопом, щоб Арнольда не засмучувати. Для чого другові серце краяти... – завершив сповідь душі чоловік.

Під дружній регіт не помітила, як і доїхала до своєї зупинки. Люди спокійно покидали автобус, який щойно аж двиготів від сміху. Якийсь зівака тільки-но спохватився, що проїхав свій мікрорайон і тепер доведеться далеченько йти пішки. Я, сповнена енергії, поспішила додому. Там на мене чекають чоловік і діти. Вони, мабуть, хвилюються.

